SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

16.11.2017

Ympäristövaliokunnalle

HE161/2017

Asiantuntijalausunto yleisen asumistuen muuttamisesta

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry. kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa.

Tiivistelmä

- SYL pitää esitettyjä muutoksia yleiseen asumistukeen huonoina. Esitykset heikentävät pienituloisten kansalaisten taloudellista tilannetta, lisäävät riippuvuutta toimeentulotuesta ja aiheuttavat epätoivottuja muutoksia asuntomarkkinoilla.

- SYL on erityisen huolissaan osa-asunnon normin vaikutuksista osa- ja yhteisasunnossa sekä alle 20 neliön asunnoissa asuvien opiskelijoiden toimeentuloon. SYL uskoo, että osa-asunnon normi tulee vähentämään opiskelijoiden yhteisasumista ja näin lisäämään asumistukimenoja.

Osa-asunnon normi

SYL pitää esitystä osa-asunnon normin palauttamisesta epäonnistuneena. Esitys leikkaisi erityisesti pienituloisten ja keskimääräisesti matalampia vuokria maksavien kimppa- ja soluasujien asumistukea. Vaikka esitys koskee ministeriön vaikutusarvion mukaan vain 12 000 tuensaajaa, on etuuden menetys varsinkin opintotukea nostavien asumistuen asiakkaiden kohdalla suhteellisesti merkittävä. Esitetty osa-asunnon normi on erityisen haitallinen opiskelijoille, sillä opiskelijat eivät pysty täydentämään heikentynyttä asumistukea toimeentulotuella muiden pienituloisten tapaan.

Osa-asunnon normi kohdistuu pitkälti opiskelijoihin ja nuoriin pienituloisiin työssäkäyviin heidän asumiskäyttäytymisensä vuoksi. Opiskelija-asuntosäätiöiden soluasuntojen kysyntä on ollut laskussa jo pitkään ja yleiseen asumistukeen siirtymisen myötä myös kimppa-asuminen näyttäytyy etuusnäkökulmasta riskialttiilta asumismuodolta. Osa-asunnon normi heikentäisi edullisimpien asumismuotojen suosiota opiskelijoiden keskuudessa. Yhteisasumisen väheneminen ajaisi opiskelijoita yhä enemmän asumaan kalliimpiin yksiöihin ja pieniin kaksioihin, mikä lisää asumistukimenoja.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
syl.fi

Osa-asunnon normi tuottaa erilaisia ongelmia eri puolella Suomea: pääkaupunkiseudulla suurin ongelma muodostuu alle 20 neliön asuntojen asumistukileikkaukseen ja muualla Suomessa osa-asuntoa vuokraaville enimmäisasumismenojen leikkaaminen 20 prosentilla aiheuttaa ongelmia jopa yleishyödyllisille asuntoyhteisöille.

Pääkaupunkiseudun vanhemmassa asuntokannassa pienet, alle 20 neliön asunnot ovat yleisiä sekä kokonsa ja hintansa puolesta sopivia itsenäistä elämää aloitteleville opiskelijoille. Pienten asuntojen kysyntä on pääkaupunkiseudulla todella suurta osaltaan korkeiden asumiskustannusten vuoksi. Opiskelijoiden keskimääräinen kuukausitulo on vain 913 euroa kuukaudessa, mikä pakottaa opiskelijat tavoittelemaan mahdollisimman edullisia asuntoja vapailta markkinoilta. Opiskelija-asuntoja riittää vain noin viidennekselle pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoista. Opiskelijoiden pienet tulot ja elämäntilanne tekevät pienistä asunnoista erityisesti nuorille opiskelijoille sopivia. Pienten asuntojen asukkaiden tuen leikkaaminen ei ratkaise asuntomarkkinoiden ongelmia, mutta heikentää pienituloisten suomalaisten toimeentuloa.

SYL huomauttaa, että luovilla rakennusratkaisuilla, esimerkiksi integroiduilla säilytystiloilla tai parvella, voidaan neliöiltään pieneen asuntoon saada tilavuuden tuntua. SYL kannattaa opiskelija-asuntojen vähimmäiskokosäätelyn lieventämistä.

Kuntaryhmissä III ja IV osa-asunnon normi asettaa sen sijaan enimmäisasumismenojen tason niin alhaiseksi, että edes omakustannevuokrilla asuntoja tuottavien opiskelija-asuntosäätiöiden on hankala tarjota soluasuntoja kyseiseen hintaan. Edellä mainittuja haasteita on ainakin Tampereella, Jyväskylässä, Rovaniemellä ja Turussa. Osa-asunnon normi heikentäisi soluasuntojen kysyntää, mikä pakottaisi opiskelija-asuntosäätiöt parantamaan soluasuntojen kysyntätilannetta ja tasaamaan tyhjäkäytön kustannusta korottamalla kysytympien opiskelija-asuntojen, kuten yksiöiden ja kaksioiden hintaa lähemmäs yleisen asumistuen enimmäisasumismenoja. Soluasuntojen kysynnän heikkeneminen ja tyhjäkäyttö ovat kalliita yhteiskunnalle sekä asumistukikustannusten lisääntymisen että yhteiskunnan tuella rakennetun opiskelija-asuntokannan tyhjäkäytön kautta.

Opiskelijoiden taloudellinen tukeminen kokonaisuutena

SYL huomauttaa, että opiskelijat ovat olleet yleisen asumistuen piirissä vasta neljä kuukautta, mutta erityisesti opiskelijoiden asumistukeen kohdistuvia säästöesityksiä on tullut jo useita. Jatkuvat leikkaus- ja heikennysesitykset eivät ole linjassa hallituspuolueiden kansanedustajien tapaan perustella opintotukileikkauksia osaltaan paremmin reaalisiin asumiskustannuksiin vastaavan yleisen asumistuen käyttöönotolla.

SYL vaatii, että opiskelijoiden toimeentuloa tarkasteltaisiin kokonaisuutena yhdessä opintotuen kanssa. Opiskelijat ovat kärsineet tällä hallituskaudella jo suurimmat yksittäiseen väestönosaan kohdistuvat etuusleikkaukset ja opiskelijoita koskevaa etuuslainsäädäntöä on muuteltu ennätystahtia. Pienituloisista opiskelijat ovat ainoa ryhmä, jonka tulot ovat laskeneet 2011-2018 talouspolitiikan seurauksena. Opintotukea ja asumistukea heikentävien esitysten tahti aiheuttaa opiskelijoissa hämmennystä ja huolta toimeentulostaan. Etuuksien tulisi toimia opiskelurauhan mahdollistajan, ei häiritä sitä.

Lopuksi

SYL kiittää ympäristövaliokuntaa asumistuen kehittämiseen liittyvästä aktiivisuudesta. Ympäristövaliokunnan tapa tarkastella asumistuen ehtoja ja niiden vaikutuksia sekä tuensaajiin että asuntomarkkinoihin myös lainsäädäntöhankkeiden päättämisen jälkeen on pitkäjänteistä ja etenkin opiskelijoiden jatkuvien etuusmuutosten kierteessä välttämätöntä.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.

Riina Lumme
puheenjohtaja

Eero Manninen
pääsihteeri

Lisätietoa:

Riina Lumme, 044 906 5007, riina.lumme@syl.fi

Silja Silvasti, 041 515 2233, silja.silvasti@syl.fi